

Bijlage 1

Verlag participatiebijeenkomsten

Overdrachtsdocument Omgevingsvisie

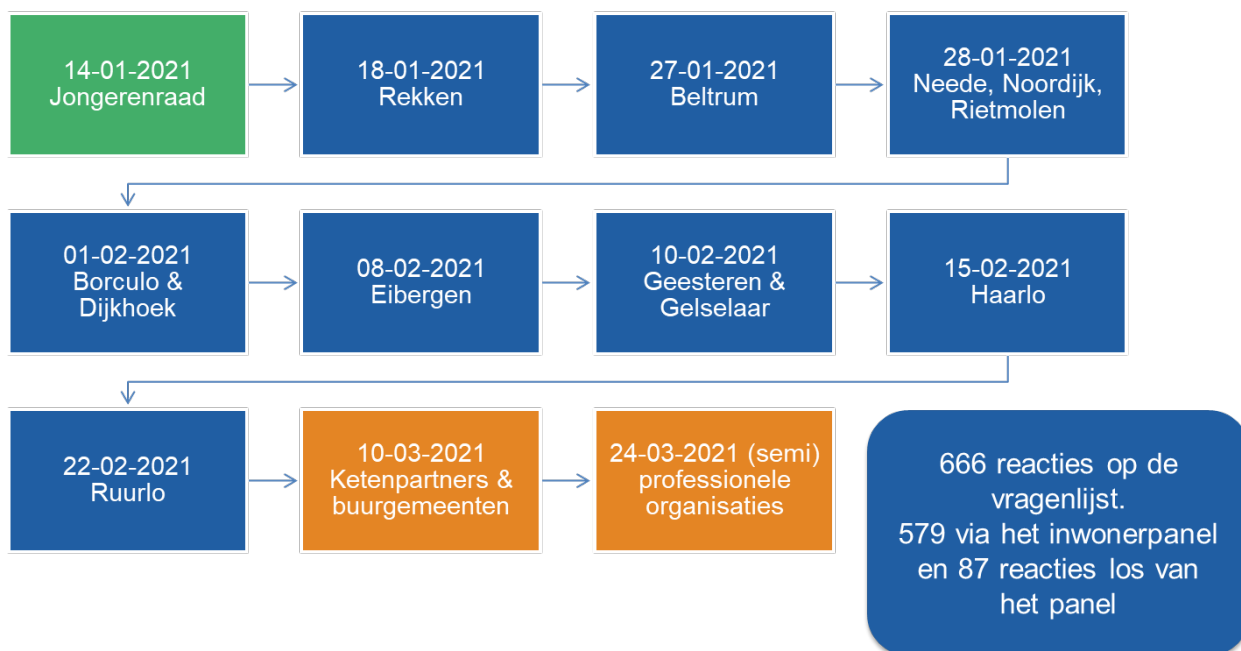

Inleiding

In de uitgangspuntennotitie hebben we vastgesteld hoe we in gesprek gaan met de samenleving. Dit plan hebben we uitgevoerd. Opvallend was de betrokkenheid van de diverse doelgroepen bij de ontwikkeling van Berkelland. Er kwamen relatief veel vertegenwoordigers naar de bijeenkomsten. Een groep van 666 mensen (579 personen via het inwonerpanel en nog eens 87 personen vulden de vragenlijst in die niet in het inwonerpanel zaten) heeft de tijd genomen om de vragenlijst in te vullen. We geven in deze bijlage een beknopt verslag van de uitkomsten. Deze uitkomsten hebben we gebruikt om de opgaven aan te scherpen. In de omgevingsvisie werken we de uitkomsten verder uit.

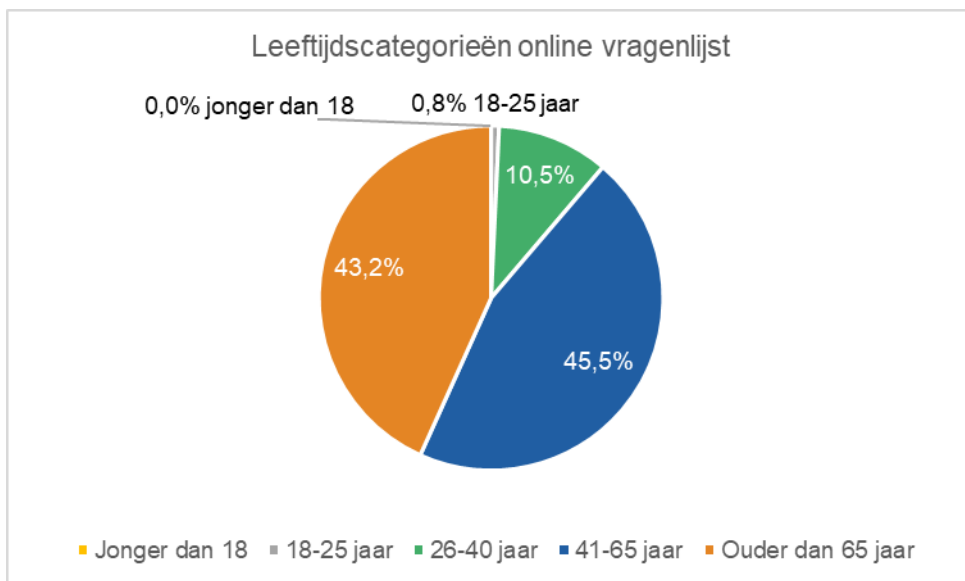
Betrokkenheid samenleving – doelgroepen

We hebben in overeenstemming met de participatieaanpak uit de uitgangspuntennotitie de inwoners, ondernemers en verenigingen via vertegenwoordigers van deze groepen betrokken. Voor acht gebieden hebben we bijeenkomsten georganiseerd, waarmee we aansloten bij bestaande netwerken. Via het inwonerpanel is een vragenlijst over de toekomst van Berkelland verspreid. We hebben ook een gesprek georganiseerd met de jongerenraad. We hebben daarnaast de ketenpartners, (denk aan de GGD en veiligheidsregio) en diverse (semi) professionele organisaties betrokken in twee aparte bijeenkomsten. Deze participatieactiviteiten vonden begin 2021 plaats. Hieraan voorafgaand is in de zomer van 2020 al een interviewronde met de ketenpartners gehouden.

1. Online vragenlijst

In totaal vulden 666 personen de online vragenlijst in. Hiervan was 10,5% tussen de 26 en 40 jaar oud. 45,5% was tussen de 41 en 65 jaar oud en 43,2% was ouder dan 65 jaar. Het grootste percentage van de mensen was dus ouder dan 40 jaar. Dit is wel gebruikelijk bij enquêtes van de gemeente, maar zorgt ervoor dat we jongeren door middel van de jongerenraad wel extra wilden betrekken.

Wat opvalt is dat de onderwerpen dicht bij de eigen woonomgeving bovenaan staan bij de uitkomsten van de online enquête, samen met 'Een gezonde en veilige samenleving'.

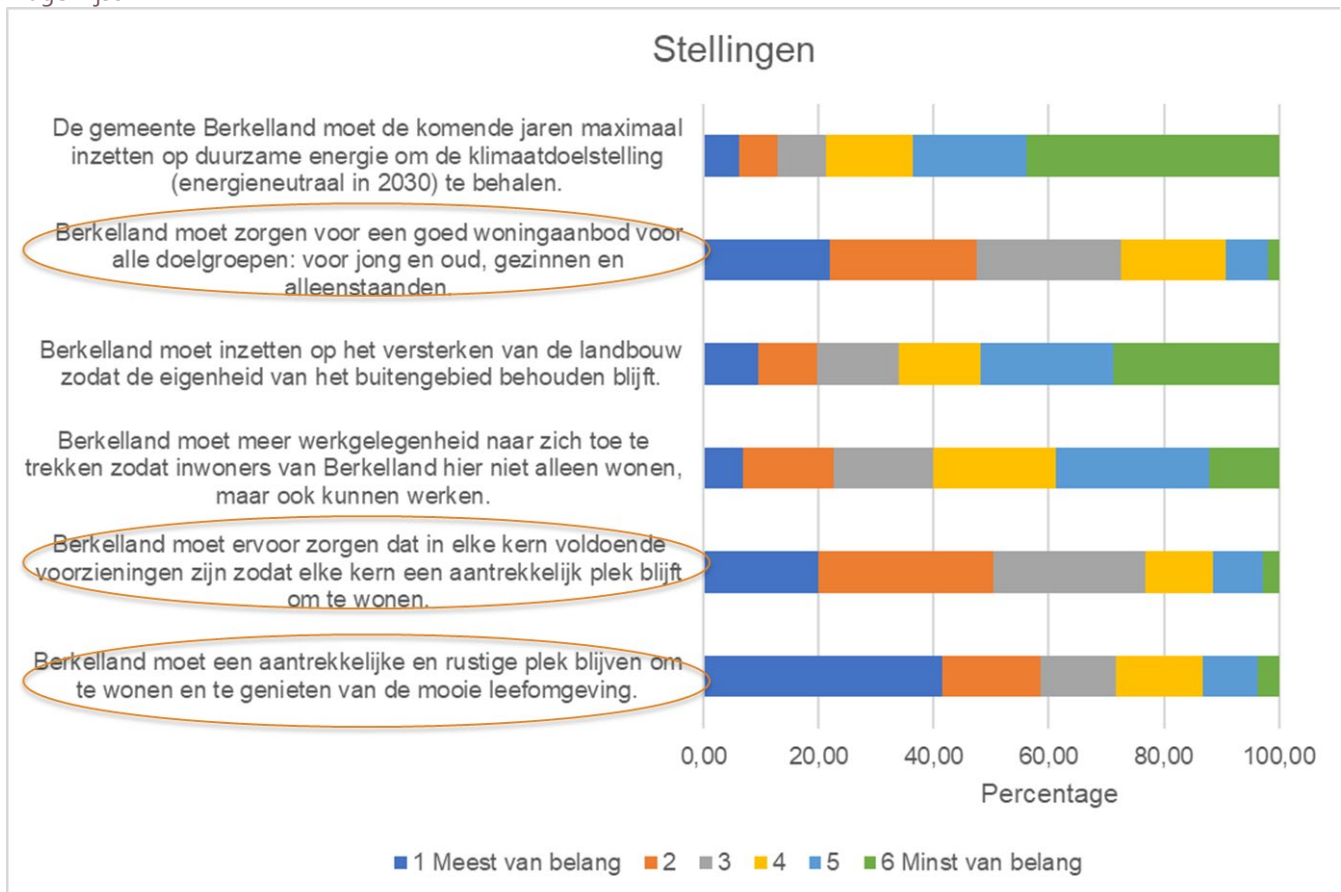

Onderwerpen als duurzaamheid, bereikbaarheid, economische ontwikkeling, ontwikkeling van het platteland en klimaatadaptatie scoorden lager. In de toelichting bij de vraag hebben diverse personen aangegeven dat onderwerpen als duurzaamheid en klimaatadaptatie al veel aandacht krijgen. Daarom hadden zij de andere onderwerpen die in hun ogen meer aandacht verdienen een hogere score gegeven.

Los van de ontwikkelingen die op Berkelland afkomen, waren we ook benieuwd naar waar Berkelland vooral op in moet zetten. Deze vraag stelden we in de bijeenkomsten, waar per gebied de volgende reacties op kwamen:

- Woningen voor jong en oud (Neede, Rekken, Beltrum, Eibergen, Geesteren & Gelselaar, Haarlo, Ruurlo);
- Behoud verenigingsleven en voorzieningen (Neede, Rekken, Eibergen, Geesteren & Gelselaar, Haarlo, Ruurlo);
- Gezonde en veilige leefomgeving (Borculo & jongerenraad);
- Ontwikkeling buitengebied en landbouw (Haarlo, Beltrum, Geesteren & Gelselaar).

Hier valt op dat de gebieden met relatief veel buitengebied daar ook meer aandacht voor vragen. De andere gebieden gaven aan woningbouw en het behoud van verenigingsleven en voorzieningen belangrijker te vinden. Verder valt op dat de gezonde en veilige leefomgeving vooral bij Borculo en de jongerenraad naar voren kwam als een thema waar de gemeente Berkelland op in moet zetten. In de vorm van stellingen hebben we dezelfde vraag voorgelegd in de online vragenlijst:

Daar valt ook op dat de stellingen die gaan over de directe leefomgeving het meeste van belang werden gevonden. Hier is ook weer terug te zien dat duurzaamheid en klimaat minder belangrijk gevonden worden. Ook bij deze vraag werd in de open reacties aangegeven dat ze vonden dat hier al voldoende aandacht voor is vanuit de gemeente.

2. Uitkomsten eerste gesprekken kernen en jongerenraad

Als input voor de gesprekken hebben we een aantal toekomstscenario's (brillen) voor Berkelland uitgewerkt.

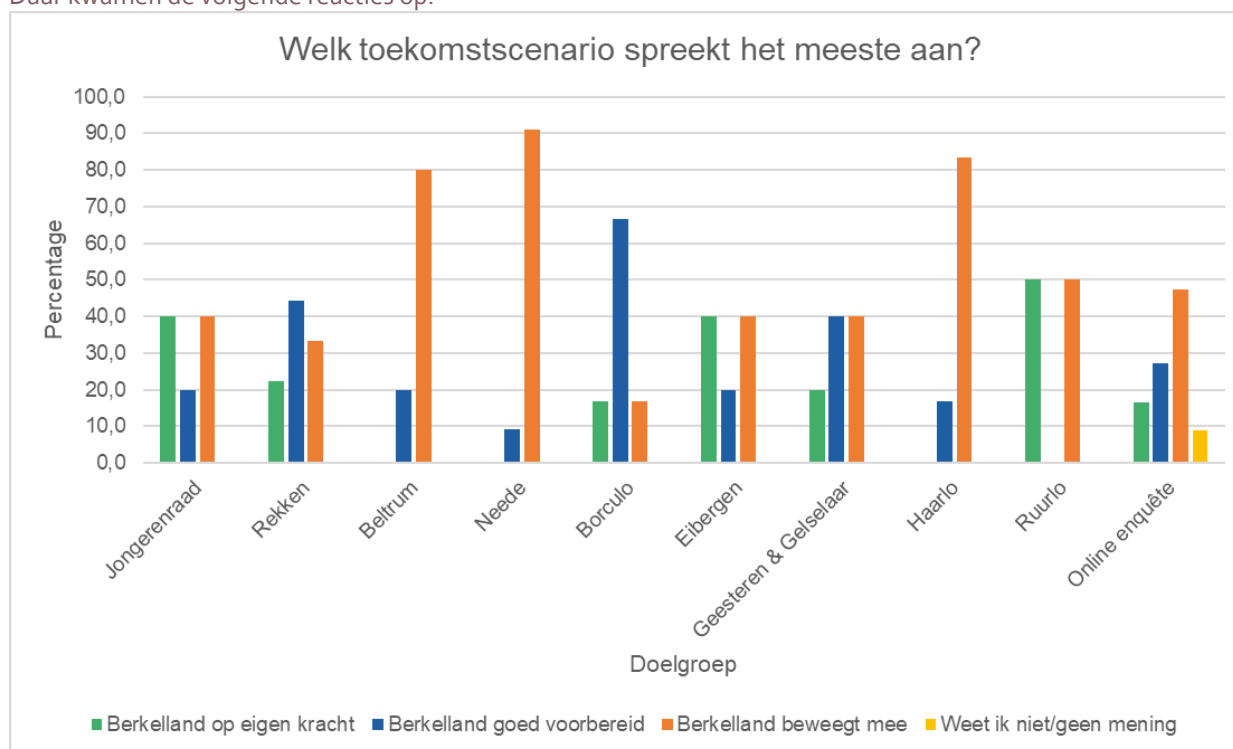
De drie brillen om naar de toekomst te kijken:

We vroegen welk toekomstscenario het meeste aanspreekt:

- Berkelland op eigen kracht (uitgaan van onze eigen kracht en kwaliteiten)
- Berkelland goed voorbereid (aanhaken op trends en ontwikkelingen)
- Berkelland beweegt mee (ideeën en initiatieven uit de samenleving als basis)

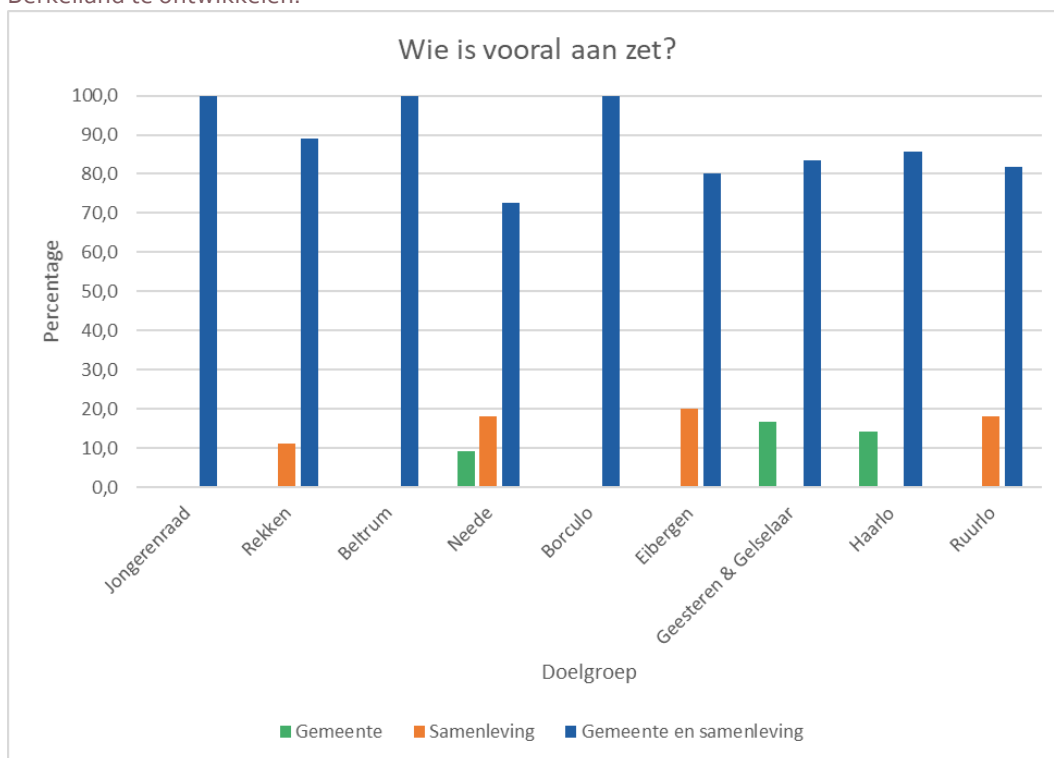
Daar kwamen de volgende reacties op:

We zien hier de percentages uitgesplitst per doelgroep. Belangrijk is op te merken dat de online enquête veel meer reacties had dan de bijeenkomsten per doelgroep. Dat maakt dat het beeld wat vertekend is. Het lijkt namelijk alsof heel veel mensen in Neede hebben aangegeven dat 'Berkelland beweegt mee' het meeste aanspreekt. Feitelijk gezien zijn dat 10 personen geweest. Bij de online enquête waren dit 266 personen. Wat we hier uit concluderen is dat niet één scenario de voorkeur heeft. We hadden niet verwacht dat één van de scenario's duidelijk de voorkeur zou krijgen. We stelden de vraag, omdat we een gevoel wilden krijgen bij hoe de participanten naar Berkelland kijken en of er wellicht een scenario helemaal niet in trek zou zijn. In de omgevingsvisie gaan we dus uit van de kracht en kwaliteiten van Berkelland, aanhaken op trends en ontwikkelingen én ideeën en initiatieven uit de samenleving meenemen.

2.1 Gemeente en samenleving zijn samen aan zet om de leefomgeving te ontwikkelen

We waren benieuwd of de verschillende doelgroepen vonden dat de gemeente, samenleving of beide aan zet zijn om Berkelland te ontwikkelen.

In de figuur is te zien dat duidelijk naar voren kwam dat de gemeente en samenleving gezamenlijk aan zet zijn om Berkelland te ontwikkelen. Dat komt overeen met de betrokkenheid die we in dit traject zagen om mee te denken over de toekomst van Berkelland.

2.2 Belangrijke ontwikkelingen voor de komende 10-20 jaar

Eén van de toekomstscenario's gaat er over dat Berkelland aanhaakt op trends en ontwikkelingen. Wat zijn dan de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende 10-20 jaar? We stelden de vraag in de bijeenkomsten en online enquête en kregen daar de volgende reacties op:

- Woningen voor jongeren
- Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing: kansen benutten en verpaupering buitengebied voorkomen. Verdienmodellen creëren
- Economische ontwikkelingen (werkgelegenheid, lokale economie)
- Leefbaarheid – brengt verschillende ontwikkelingen bij elkaar
- Toerisme (kansen voor recreatie bij vrijkomende agrarische bebouwing)
- Duurzaamheid: energie opwek (netwerk op orde)
- Groei in combinatie met landschapsbehoud
- Verkeersveiligheid en (digitale) bereikbaarheid

2.3 Terugblik per gesprek

In de gesprekken zijn veel onderwerpen voor Berkelland langsgekomen. Van ieder gesprek hebben we notulen gemaakt en deze uitgewerkt in een verslag. Deze verslagen behouden we als basis en naslagwerk om de opbrengsten uit te werken in de omgevingsvisie. In deze bijlage geven we een samenvatting van de meest opvallende aanvullingen op de omgevingsvisie per gesprek. In alle gesprekken komt naoberschap als meest genoemde waarde naar voren. In één gesprek werd 'saamhorigheid' het meest genoemd en in een ander 'verenigingen en voorzieningen'.

2.3.1 Jongerenraad 14 januari 2021

2.3.2 Rekken

- Saamhorigheid is een belangrijke waarde. Monumentale gebouwen en de aanwezigheid van de school zijn ook belangrijk.
- Over een aantal van de onderwerpen wordt al jaren gesproken met de gemeente, nu moet er ook daadwerkelijk iets gebeuren. Met name voor woningbouw, zodat mensen die in het dorp zijn opgegroeid er kunnen blijven wonen.
- Er is een verschil tussen de grotere kernen in Berkelland en de kleine kernen. Beide vragen om een andere aanpak.
- Het is belangrijk dat de leegstaande bebouwing (bijv. de TBS-kliniek) een nieuwe bestemming krijgt, de werkgelegenheid behouden blijft (o.a. de zorgsector) en het mooie landschap in stand blijft.
- Er moet een netwerk komen dat voldoende opwekcapaciteit biedt voor duurzame energie.
- De omgevingsvisie moet ook wendbaar zijn, deze moet in kunnen spelen op wat er leeft in Berkelland.
- Het jammer is wel dat een aantal onderwerpen die zijn besproken als 'achterstallig onderhoud' worden ervaren. Daarmee zijn toekomstige vraagstukken als klimaat, duurzaamheid wat onderbelicht gebleven.

2.3.3 Beltrum

- Meebewegen en kijken naar de behoefte van inwoners is belangrijk.
- Waarden: Eigen initiatieven, vernieuwing in tradities, mooi buitengebied, met mekaar, voor mekaar
- Groeien in combinatie met landschapsbehoud. Het landschap is gevormd door de mens, dat is al jaren zo.
- Vrijkomende agrarische bebouwing: samenwerking agrariërs, particulieren, landschap Toerisme zorgt voor werkgelegenheid en is een neventak voor agrarische bedrijven.
- Woonbehoefte voor starters in het buitengebied (voor-Beltrum). Wonen op de plek waar je geboren bent.
- Het gemeentelijk beleid moet alleen de kaders geven, want precieze ontwikkelingen zijn niet te voorspellen.
- Wat willen we als BV Nederland met de landbouw? Dat bepaalt Beltrum of gemeente Berkelland niet zelf. We hebben er weinig invloed op. Dat ligt bij de politiek (Den Haag) en de markt.
- Als Beltrum zijn wij wel trots op onze landbouw en moet we voor deze groep blijven staan.
- Met samenwerking tussen samenleving en gemeente bereik je het meeste. Belangrijk is: snelheid, doorpakken, vertrouwen geven.
- De gemeente is te groot(schalig) en bureaucratisch. Leg uit waarom dingen zo gaan.
- Verzoek aan gemeente bij ontwikkelingen rondom duurzame energie: Neem meer regie! Angst dat opbrengsten van wind en zon naar elders verdwijnen.

2.3.4 Neede, Noordijk, Rietmolen

- De afstand tussen gemeente en inwoners is soms nog wel wat groot, er zijn hier nog onbenutte kansen voor de gemeente om te luisteren naar wat de samenleving wil.
- De omgevingsvisie moet dynamisch zijn, een flexibel document.
- Eigen identiteit is belangrijk, elke kern of gebied heeft zijn eigen kenmerken.
- Economie belangrijk voor de omgevingsvisie: bedrijven en verenigingen hebben een belangrijke rol in het in stand houden van kleine voorzieningen.
- Goed kijken naar het verkeersplan voor Neede
- Duurzaamheid en circulaire landbouw zijn onderwerpen waar nog veel in moet gebeuren. De gemeente kan hier een belangrijke regierol in spelen;
- Woonvormen waarbij je voor elkaar zorgt is gewenst: meer woontypologieën.
- N18 heeft veel nieuwe bedrijven aangetrokken: zorg ook voor woningen voor deze mensen;
- Je wil mensen behouden als aanwas voor je verenigingsleven;
- Vergroening en verduurzaming: wat betekent dat voor het landschap?
- Gemeente: algemeen belang in de gaten houden en ruimte en mogelijkheden scheppen. Voor sommige onderwerpen juist regels nodig, zoals duurzaamheid.
- Benut de expertise van de samenleving en vertel als gemeente wat je doet en waarom je die keuzes maakt.
- Grote kernen vergen een andere aanpak dan kleine kernen.

2.3.5 Borculo & Dijkhoek

- Waarden: naoberschap, geschiedenis, identiteit en betrokkenheid
- Meer woningen, ook in het buitengebied
- Meer flexibel bouwen, procedures duren te lang. Meer aan de markt overlaten.
- Naast bouwen ook oog blijven houden voor een mooie leefomgeving. Bewust omgaan met de omgeving en aansluiten bij waardevolle structuren.
- stimuleer lager verbruik/energie-besparing en verplicht ondernemingen (zo nodig) om windmolentjes/zonne-energie te winnen.
- Gezonde en veilige leefomgeving scoort het hoogste

- Veilige leefomgeving vraagt er ook om dat mensen gekend worden om wat ze doen/zich thuis voelen, pas dan voelen mensen zich verantwoordelijk voor hun omgeving.
- Versterken landbouw en landschap behouden: toewerken naar duurzame landbouw. In balans, niet meer alleen gericht op schaalvergroting maar ook zorgactiviteiten etc. (in die zin een gemengd agrarisch bedrijf).
- Samen invulling geven aan opgaven: regie van gemeente belangrijk, omdat de inhoudelijke kennis van de gemeente van belang is.
- Ook ontwikkelingen aan de andere kant van de grens zijn van belang.

2.3.6 Eibergen

- Unieke gemeente.
- het brede scala aan winkels/voorzieningen koesteren en leegstand zo veel mogelijk voorkomen.
- Noaberschap is de kracht van de regio naast rust en ruimte en de groene leefomgeving.
- Ook kijken naar 2030, misschien moet dan de woningvoorraad anders zijn.
- Een goede balans tussen economie en recreatie. Functies moeten elkaar kunnen versterken en ook los van elkaar goed mogelijk blijven.
- Toerisme is belangrijk voor Eibergen.
- Aandacht voor levensvatbaarheid van verenigingen.
- De wereld is het laatste jaar veranderd, als corona voorbij is, blijft men straks veel meer op afstand werken.
- Ben niet te star in mogelijkheden voor andere activiteiten bij vab's, veel mensen willen best wat moois maken op een voormalige agrarische locatie. Van nee tenzij naar ja mits.
- Kijk in samenwerking naar plannen, meer maatwerk. Dat gebeurt steeds meer, maar kan nog verder worden verbeterd.
- Houd rekening met weersextremen: de zomer is ontzettend droog, het najaar ontzettend nat.

2.3.7 Geesteren & Gelselaar

- De tijd gaat (te) snel als je niet aanhaakt bij ontwikkelingen.
- iets doen met initiatieven vanuit de samenleving.
- Het verkopen van woningen aan mensen uit de stad is een gevaarlijke trend voor de leefbaarheid. Daarom moet je ook voor de jeugd die wil blijven, woningen bouwen.
- Landschappelijke waarde, essenlandschap/coulistlandschap is een unique selling point voor de gemeente en de Achterhoek.
- Noaberschap, verenigingsleven, en toerisme zijn karakteristieken van het dorp, ook de gezamenlijke beleving van activiteiten in het dorp (bijvoorbeeld schutterij).
- Verpaupering van het buitengebied voorkomen. Experimenteeruimte voor vrijkomende agrarische bebouwing.
- Voldoen aan woningbehoefte van jong en oud, met behoud van de karakteristieke waarde.
- Goede fietsverbindingen naar Borculo ontwikkelen.
- Duurzaamheid is van belang voor de toekomst. Iedereen wil er wel wat aan doen maar liever niet in zijn eigen achtertuin.
- Busverbinding behouden om aantrekkelijk te blijven voor senioren en ook voor 'zorg aan huis' bij zelfstandig wonende ouderen.
- Door versterking van ruimtelijke kwaliteit werken aan een goede en mooie omgeving waar je samen kunt leven/werken.
- Lege gebouwen/lege plekken op bedrijventerreinen invullen voordat er nieuwe bedrijventerreinen komen.

2.3.8 Haarlo en Olden Eibergen

- Berkelland beweegt mee zorgt voor draagkracht bij de bevolking. Er zijn ook trends waar je geen invloed op kunt uitoefenen.
- Zonder leefbaarheid en woningbouw kun je de rest ook wel vergeten. Een dorp moet je een dorp laten zijn en daaraan moet je blijven werken met elkaar.
- De landbouw is een belangrijke economische drager en daarin gaat best veel veranderen.
- Het behoud van de agrarische omgeving is belangrijk, recreatie en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid moeten passen in de omgeving.
- Veranderingen in de omgeving komen er sowieso, maar welke kwaliteiten van de omgeving vind je dan belangrijk om te behouden? Waak voor al te grootschalige projecten en zorg voor balans tussen behoud van kwaliteit van het landschap en ruimte bieden aan ontwikkelingen.
- Waterkwaliteit en verdroging en weersextremen hebben ook hun invloed op de toekomstige inrichting.
- Alle nieuwbouwwoningen aardgasloos realiseren: collectieve projecten voor duurzaamheid
- Behoud biodiversiteit;
- Vrijkomende agrarische bebouwing zou je moeten slopen of omvormen. Ook voor andere bedrijvigheid in het buitengebied biedt dit misschien wel kansen.
- Samenwerking: communicatie is het sleutelwoord. Samen plannen maken leidt tot meer draagkracht.

2.3.9 Ruurlo

- Ruurlo's levensgeluk en de trots om in deze omgeving te mogen wonen, zouden we meer mogen uitdragen
- Agrarische bedrijvigheid is belangrijk, ook voor de levendigheid: nieuwe functies toestaan, zoals recreatie. Daarbij staat kwaliteit voorop
- Treinstation en bereikbaarheid is erg belangrijk
- Kleinschalige bedrijven voor werkgelegenheid ontwikkelen vraagt ook om een passend woningaanbod
- Aantrekkelijke woonwijken en de economische ontwikkeling worden erg belangrijk gevonden
- Als je energieopwek initiatieven wil stimuleren, moet je er wel voor zorgen dat je netwerk op orde is. Dit is een voorwaarde. Denk ook aan lokale energieopwekking die geld oplevert voor de gemeenschap.
- Anticiperen op weersextremen als droogte, hitte en wateroverlast
- Het dorp moet zelf de regie nemen en de gemeente moet hierin ondersteunen. Ruurlo zou eigenlijk ook graag mee willen meebeslissen in plaats van alleen meedenken of meepraten.
- Omgevingsvisie voor Ruurlo zelf in plaats van voor Berkelland. Komt terug in gebiedsgerichtheid van de omgevingsvisie voor Berkelland.

3. Uitkomsten gesprek ketenpartners en buurgemeenten – 10 maart 2021

In de participatiebijeenkomst met de ketenpartners en buurgemeenten kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

4. Uitkomsten gesprek (Semi) professionele organisaties – 24 maart 2021

In de participatiebijeenkomst met de (semi) professionele organisaties kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

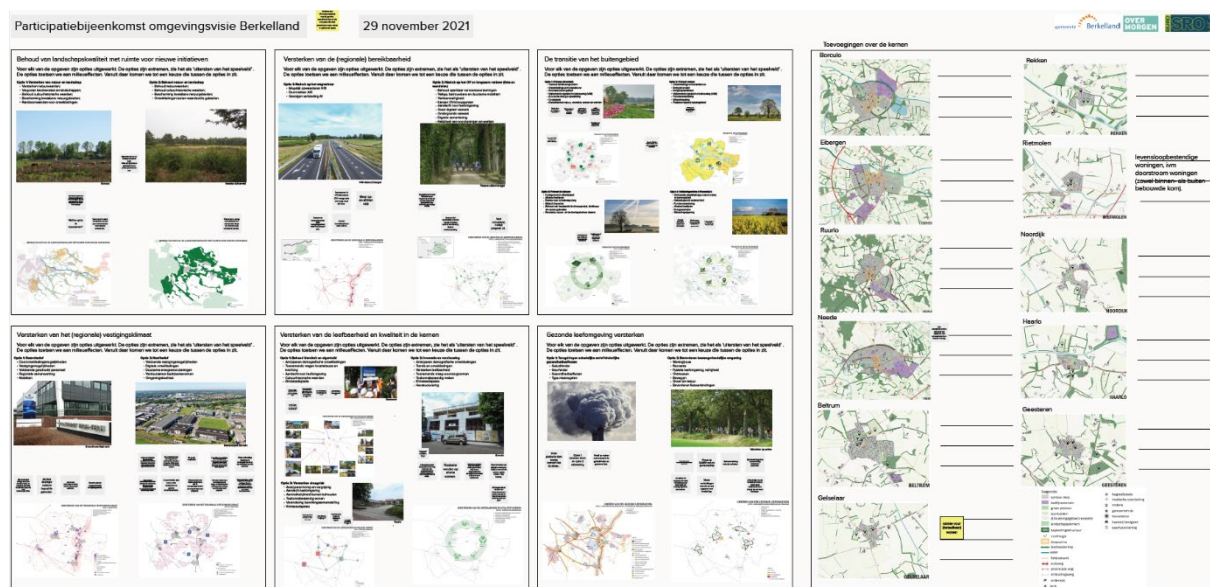

5. Uitkomsten tweede ronde gesprek kernen en jongerenraad 29 november 2021

Op 29 november hebben we de partijen die we eerder in 2021 betrokken opnieuw gesproken. We namen hen mee in de uitkomsten van het participatietraject. Bovendien hebben we hen laten reageren op de opgaven en de opties die we in de tussentijd hebben uitgewerkt. Dit deden we aan de hand van een groot digitaal bord (MURAL).

5.1 Vertegenwoordigers van gebieden, organisaties en jongerenraad

Wat een aantal aanwezigen opviel, was dat klimaatadaptatie eerder niet duidelijker naar voren was gekomen in het participatietraject. In de bijeenkomst met de vertegenwoordigers van gebieden, organisaties en de jongerenraad zijn de volgende aanvullingen in MURAL gedaan op de opgaven en opties:

Schermafbeelding om een beeld te krijgen van de MURAL van de bijeenkomst met vertegenwoordigers van gebieden, organisaties en de jongerenraad.

De verschillende typen landschappen behouden en) versterken als basis voor verdere ontwikkelingen binnen Berkelland:

Optie 1: Versterken van natuur en landschap

Welke optie is duurzamer? Versterk de natuur en het landschap eerst en bied dan pas ruimte voor nieuw initiatief.

Optie 2: Behoud natuur en landschap

De kwaliteit van het landschap kan nog wel verbeterd worden.

Vormgeven van de transitie van het buitengebied:

Optie 1: Primaat diversiteit

Aandacht voor wonen en duurzaamheid. Laat cultuurhistorische aspecten van de streek naar voren komen, dan word je trots. Voorkom verloedering en leegstand in het buitengebied.

Optie 2: Primaat natuur

Optie 3: Primaat landbouw

Landbouw is één van de economische dragers van Berkelland.

Optie 4: Gebiedsgerichte differentiatie

Zorg ervoor dat ontwikkelingen op één erf samen kunnen komen, zoals een tweede woning of energietransitie.

Versterken van de leefbaarheid en vitaliteit in de kernen:

Optie 1: Behoud identiteit en eigenheid

Zorg voor betaalbare woningen voor jongeren en een betere verhouding huur en koop. Zorg voor doorstroom van doelgroepen in woningen. Zorg ook voor digitale en mobiele bereikbaarheid.

Optie 2: Innovatie en vernieuwing

Kijk ook naar gebouwen in het buitengebied om daar meerdere appartementen te creëren of mantelzorgvormen. Bied ruimte aan tijdelijke woningen en nadruk op de inwoners van Berkelland.

Optie 3: Versterken draagvlak

Ga uit van groei en bloei, maak procedures simpel en zorg voor vernieuwing, zodat we leefbaar blijven.

Creëren van een gezonde leefomgeving:

Optie 1: Terugdringen schadelijke en/of hinderlijke gezondheidseffecten

Relatie met industrie, geluidhinder en geuroverlast.

Optie 2: Bevorderen beweegvriendelijke omgeving

Versterk de samenwerking met sportgelegenheden en scholen. Mooi verband met de eerste optie bij landschap. Dit versterkt ook het verenigingsleven.

Versterken van het regionale vestigingsklimaat voor (innovatieve) bedrijven:

Optie 1: Kwantitatief

Let op relatie met landschap en natuur. Relatie met werkgelegenheid: vraagt om meer bereikbaarheid.

Optie 2: Kwalitatief

Maak panden aantrekkelijk. Relatie met onderwijs en onderzoek voor het aantrekken van goed personeel. Aantrekkelijk zijn voor grote bedrijven door goede bereikbaarheid. Breng focus aan in een bepaalde bedrijfstak waar je in uitblinkt. Uitbreiding gaat ten koste van het landschap.

Versterken van de regionale bereikbaarheid:

Optie 1: Nadruk op het wegverkeer

Investeren in OV vraagt ook om een goede weg voor de bus. Hier zit een relatie met bedrijvigheid die meer werkgelegenheid biedt voor jong en oud. Zorg voor een goede bereikbaarheid naar elders.

Optie 2: Nadruk op het OV en langzaam verkeer (fiets en wandelen)

Goede treinverbinding naar westen is van belang om jongeren uit te nodigen.

5.2 Ketenpartners en buurgemeenten

De suggestie werd gedaan om ook bij de opties te zetten wat Berkelland niet doet in deze optie. Hieronder is beknopt weergegeven welke aanvullingen in MURAL gedaan zijn op de opgaven en opties:

Participatiebijeenkomst omgevingsvisie Berkelland 29 november 2021

gemeente Berkelland OVERMORGEN SRO

The MURAL posters cover the following topics:

- Behoud van landschapskwaliteit met ruimte voor nieuwe initiatieven:** Discusses maintaining landscape quality while allowing for new initiatives. Options include:
 - Optie 1: Behoud van natuur en landschap (Maintain nature and landscape)
 - Optie 2: Behoud van natuur en landschap met ruimte voor nieuwe initiatieven (Maintain nature and landscape with space for new initiatives)
- Versterken van de (regionale) bereikbaarheid:** Focuses on strengthening regional accessibility. Options include:
 - Optie 1: Versterken van de bereikbaarheid (Strengthen accessibility)
 - Optie 2: Versterken van de bereikbaarheid met ruimte voor nieuwe initiatieven (Strengthen accessibility with space for new initiatives)
- De transitie van het buitengebied:** Addresses the transition of the outdoor area. Options include:
 - Optie 1: Transitie van het buitengebied (Transition of the outdoor area)
 - Optie 2: Transitie van het buitengebied met ruimte voor nieuwe initiatieven (Transition of the outdoor area with space for new initiatives)
- Versterken van het (regionale) vestigingsklimaat:** Discusses strengthening the regional settlement climate. Options include:
 - Optie 1: Versterken van het vestigingsklimaat (Strengthen settlement climate)
 - Optie 2: Versterken van het vestigingsklimaat met ruimte voor nieuwe initiatieven (Strengthen settlement climate with space for new initiatives)
- Versterken van de leefbaarheid en kwaliteit in de kernen:** Focuses on strengthening livability and quality in cores. Options include:
 - Optie 1: Versterken van de leefbaarheid en kwaliteit in de kernen (Strengthen livability and quality in cores)
 - Optie 2: Versterken van de leefbaarheid en kwaliteit in de kernen met ruimte voor nieuwe initiatieven (Strengthen livability and quality in cores with space for new initiatives)
- Gezonde leefomgeving versterken:** Discusses strengthening a healthy living environment. Options include:
 - Optie 1: Gezonde leefomgeving versterken (Strengthen healthy living environment)
 - Optie 2: Gezonde leefomgeving versterken met ruimte voor nieuwe initiatieven (Strengthen healthy living environment with space for new initiatives)

Schermafbeelding om een beeld te krijgen van de MURAL van de bijeenkomst met ketenpartners en buurgemeenten.

De verschillende typen landschappen behouden en) versterken als basis voor verdere ontwikkelingen binnen Berkelland:

Natuur wordt vaak benaderd vanuit een gebruiksdoelstelling. Ook aandacht voor de intrinsieke waarde van natuur/biodiversiteit/landschap.

Optie 1: Versterken van natuur en landschap

Aandacht voor de intrinsieke waarde van natuur en landschap en de waarde van het waardesysteem. Gebruik het watersysteem als sturend principe.

Optie 2: Behoud natuur en landschap

Creëer randvoorwaarden vanuit de gemeente, maar zet de boel niet op slot.

Vormgeven van de transitie van het buitengebied:

Optie 1: Primaat diversiteit

Bied ruimte aan agrariërs om te ondernemen. Diversiteit zit ook in mogelijkheden om te wonen. Het waterschap werkt aan een balans om water vast te houden en af te voeren. Dit speelt in agrarische gebieden.

Optie 2: Primaat natuur

Zie de landbouw ook als drager en aanjager van natuur. Zoek daar de versterking en innoveer om te verduurzamen.

Optie 3: Primaat landbouw

Aandacht voor specialisatie op specialisatie, innovatie op biodiversiteit. Belangrijk dat mensen weten waar ze gaan wonen en wat dit betekent voor gezondheid en woongenot.

Optie 4: Gebiedsgerichte differentiatie

Versterk de infrastructuur waar nodig. Leefbare kernen gaat alleen samen met levensvatbare bedrijven in het buitengebied.

Versterken van de leefbaarheid en vitaliteit in de kernen:

Optie 1: Behoud identiteit en eigenheid

Neem het Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheids Onderzoek mee. Elke kern heeft inderdaad een eigen eigenheid, dit pakken de kernen zelf op.

Optie 2: Innovatie en vernieuwing

Let op omgeving rondom woning bij bijv. ruimte voor elektrische auto's. Zorg voor klimaatadaptieve maatregelen. Houd rekening met deelauto's.

Optie 3: Versterken draagvlak

Langer zelfstandig wonen heeft gevolgen voor veiligheid. Zoek samenwerking met zorgpartijen.

Creëren van een gezonde leefomgeving:

Optie 1: Terugdringen schadelijke en/of hinderlijke gezondheidseffecten

Ook verbeteren van luchtkwaliteit. Milieunormen en effecten zijn niet hetzelfde als gezondheidskundige normen. Denk aan waterkwaliteit, gemengd riool en oppervlaktekwaliteit bij hitte.

Optie 2: Bevorderen beweegvriendelijke omgeving

Houd rekening met kwetsbare mensen, maak ontmoeten lokaal mogelijk, houd rekening met afstand tot sportcomplexen. Veiligheid moet overal terugkomen. Hittestress komt ook in kleine wijken voor, kan minder worden door meer groen in de wijk.

Versterken van het regionale vestigingsklimaat voor (innovatieve) bedrijven:

De opties vullen elkaar mooi aan en kunnen samengaan. De groei van bedrijven maakt dat veiligheidsmaatregelen soms nodig zijn.

Optie 1: Kwantitatief

Bij nieuwbouw de constructie zo maken dat zonnepanelen of een groen dak mogelijk zijn. Klimaatadaptatie ook meenemen bij bedrijventerreinen.

Optie 2: Kwalitatief

Kijk naar verduurzaming van bedrijventerreinen, bied ruimte voor groen en water.

Versterken van de regionale bereikbaarheid:

Optie 1: Nadruk op het wegverkeer

Gebiedsproces rond de Nettelhorsterweg ook meenemen in de omgevingsvisie. Het kleinschalige in de kern zelf ook goed op orde hebben.

Optie 2: Nadruk op het OV en langzaam verkeer (fiets en wandelen)

Verkeersvoorzieningen wel geschikt houden voor de hulpdiensten. Goede bereikbaarheid in de gemeente zelf. Zorg ervoor dat fietsers en wandelaars langer in het gebied blijven en gebruik maken van de voorzieningen in dat gebied. Meer nadruk op fietsen en wandelen zorgt voor een prettigere leefomgeving: minder geluidhinder, betere luchtkwaliteit, veiliger en kind vriendelijker.

Conclusies participatietraject

We zien dat er niet één toekomstscenario is dat de voorkeur heeft. Dit komt overeen met de verwachting dat een combinatie van de toekomstscenario's de voorkeur heeft. Dat wil zeggen dat Berkelland enerzijds uitgaat van de eigen kracht. Berkelland bereidt zich ook voor op trends en ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie en innovaties in de landbouw. Dit doet Berkelland door gebruik te maken van initiatief uit de samenleving.

Duidelijk is naar voren gekomen dat de gemeente en samenleving samen verantwoordelijk zijn voor de leefomgeving. We zien dan ook een betrokken gemeenschap waarin naoberschap de meest genoemde waarde is om Berkelland te omschrijven. Inwoners, ondernemers en organisaties vinden het belangrijk betrokken te worden bij ontwikkelingen in Berkelland en bovendien ruimte te krijgen om zelf de leefomgeving mee te helpen ontwikkelen.

De belangrijkste ontwikkeling voor de komende 10-20 jaar is enerzijds het door ontwikkelen van een aantrekkelijke (groene, gezonde, veilige en ruimtelijke) woonomgeving. Waar ook ruimte voor jongeren in geboden wordt. Anderzijds zien we dat de ontwikkelingen rondom de landbouw en economie regelmatig terugkwamen.

Berkelland is een aantrekkelijke en rustige plek om te wonen. Uit de uitkomsten blijkt dat we dit ook willen behouden. Waarbij wel aandacht gevraagd wordt om het woningaanbod verder te ontwikkelen met voldoende onderscheid in type woningen, passend bij diverse doelgroepen: enerzijds ouderen, anderzijds jongeren en ook kwetsbare groepen. Verder zagen we naar voren komen dat mensen aangeven graag voldoende voorzieningen in de kernen te willen houden. Voor het buitengebied zien we dat de kwaliteiten behouden moeten worden en er anderzijds ook ruimte moet zijn voor ontwikkelingen voor bijvoorbeeld recreatie, landbouw en de natuur. Een aandachtspunt is het verbeteren van de bereikbaarheid via het openbaar vervoer. Dit kwam in diverse gesprekken en in de online enquête naar voren.

Duurzame energie en klimaatadaptatie werden het minste genoemd. Hierover werd aangegeven dat Berkelland al aandacht besteedt aan deze thema's, waardoor inwoners hierop in het gesprek minder op hebben ingezet. We hebben geen grote verschillen opgehaald in de reacties tussen de grote kernen en kleinere kernen.

